

לענין צובע בשבת וביום טוב - שיעור 273

I. צביעה בגוף האדם כמו שימת הקוסמטיקה בלא"ש על פני נשים בשבת

(א) עיין בשו"ת יביע אומר (ו - ל"ז) ושו"ת יחזה דעת (ד - כ"ח) דיש ג' שיטות בדין דרבי אליעזר (ו"ה). בדאשה לא תעביר סרק על פניה משום שצובעת

1. הסמ"ג סבר דאיסור צביעה על פני אשה הוא דאורייתא

2. הרמב"ם (כ"ז - כ"ג) ורוב הראשונים שהיא רק מדרבנן וכ"כ השו"ע (ש"ג - כ"ה) והמ"ב (סקע"ט)

3. הרי"ף וההשלמה השמיטו המימרא הנ"ל דרבי אליעזר לגמרי משום דסברו דאין צביעה בעור האדם אפילו מדרבנן דרבי אליעזר יחידאי ועוד מסקינן פוקסת וגודלת חייבת משום בונה ולא משום צובע ועיין בערוך השלחן (ש"כ - ב) שהביא מחלוקת הירושלמי והבבלי אם יש צביעה בגוף האדם

(ב) צביעה דרבנן דאינו של קיימא אין ללמוד איסור נתינת פודרא צבעונית על פניה

מדין העברת סרק על פניה דנתינת פודרא על הפנים לא חשיב דבר המתקיים שהזיעה מעברתו בזמן קצר ולא דמי לכותב דכותב על בשרו חייב והטעם משום דאין הפעולה נעשית בדבר שנכתב עליו אלא הפעולה היא הכתב עצמו ועיין ברמב"ם (י"א - ט) דהכותב ע"מ לקלקל העור חייב שאין חיובו על מקום הכתב אלא הכתב אבל צביעה אין הפעולה עצם הצביעה אלא בדבר הנצבע שהוא מקבל הצבע (קצות השלחן קמ"ו - הערה כ) ועיין בשש"כ (ש"מ - הערה ח*) בענין מד חום שנעשה ע"י שינוי צבע שמותר

(ג) עיין באג"מ (ה - כ"ז) שכתב דאפילו אבקת הצבעונית מותר כיון דלא מתקיים כלל ואבקת לבנה אם מתקיים אסור ורוב האבקות נעשות עם בסיס של מיני שמנונית ומתקיימות וגם יש חשש איסור ממחק ולכן צריך להכין האבקה קודם השבת וצריך נסיון אם יש בסיס של מיני שמנונית או קרם (cream) והפנים לא יהיו רטובות ועיין באג"מ (ב - קי"ד) וחוברת לתורה והוראה (ז - דף כ"ח) ועיין בשו"ת שבט הלוי (ו - ל"ג) בחשש של פריצות

(ד) דעת הגרש"ז אויערבך דכל שמכוין לצביעה אפילו לזמן מועט מנלן להתיר ובפרט שלדעת כמה ראשונים יש איסור תורה גם בשאינו מתקיים כ"כ השו"ת באר משה (ח - כ"ה) וכף החיים (ש"ג - קי"ג) ועיין בשו"ת מהר"ם בריסק (ב - כ"ג)

II. איך מותר לאשה לאכול תותים ולפת אדום ושאר פירות הצובעים שהם צובעות

שפתותיה (שער הציון ש"ג - סקס"ה) כמו שצריך ליזהר שלא יגע בידיו צבועות במפה משום צובע (ש"כ - כ) מ"מ שאני מפת נייר (שש"כ י"ד - ט"ט) ויש לתרץ (כ משום שהוא דבר שאינו מתקיים (ב) וצביעה כלאחר יד (ג) וגם אינו מתכוין והוא פסיק רישיה בתרי דרבנן (שו"ת קרן לדוד ל"ח) (ד) והוא דרך אכילה ומותר כבורר וטוחן ירק לאלתר ועיין בשער הציון (ש"ז - י"ח)

III. אם יש צביעה במשקין - עיין בשו"ת גנת ורדים (ג - ט) דאסור לתת אבקת

קפה לתוך כוס מים חמים מפני דהוי כצובע דפסיק רישיה הוא דרק באוכלים אין דין

צביעה (ש"כ - י"ט) וגם לרב השוחט חייב משום צובע (שצט ט"ה). ועיין ברמב"ם (ט - י"ד) דהעושה עין הצבע חייב וכן פסק הבן איש חי (פרשת פקודי ג - וד) וכ"כ האלף לך שלמה (קל"ו) דיש צביעה במשקה ועיין בדרכי משה (סוף ש"כ) שהביא רבינו אברהם מינין דאסור ליתן יין אדום לתוך יין לבן מ"מ רובו המתירים והם הדרכי משה (סוף ש"כ) והפמ"ג (סוף ש"כ) והערוך השלחן (ש"כ - ז) והמ"ב (סקנ"ו) וע"ע בשש"כ (י"ח - ל"ח) ובקצות השלחן (ה"ל) ולכן טוב ליתן המים לתוך הסירופ או לתוך הקפה ויצא כמעט לכל הדעות

IV. חומר שמנקה שצובע גם את המים שנתון בבית הכסא לכאורה אין איסור צובע משום (כ) דאין צביעה במשקה (כ) והוא רק גרמא (ג) וגם אינו מתכוין (ג) וגם אינו של קיימא (ציץ אליעזר י"ד - מ"ז) (ה) ושלא כדרך צביעה וכ"כ השו"ת אור לציון (ז - כ"ט) וכן הורה הגרי"ש אלישיב והאז נדברו (י"ז - י"ד) וכ"כ הבאר משה (ח - כ"ז) וע"ע בשש"כ (כ"ג - מ"ד זמילואיס) וגם בשו"ת קנין תורה (ז - ס"ז) שפסקו לאיסור ובבית הכסא של אחרים אין להחמיר ובודאי בכל אופן אין שייך מוחאה

V. משקפיים פוטגרי (photogray) אין איסור לא משום צובע ולא משום מתקן מנא דהא לא נצבע כלום ואינו עושה שום פעולת צביעה אלא ממילא נעשית בחמה וגם אין השמש עושה שום פעולה בזכוכית אלא הרכבן הכימי עשוי בצורה שמשנים צבען נגד אור וחושך והרי זה דומה לעומד נגד מראה שלא נעשה שום שינוי בעצם המראה (אג"מ ג - מ"ה ושו"ת משנה הלכות ס - מ"ד ופסקי תשובות ש"כ - י"ח)

VI. אי מותר בשבת ויום טוב להשתזף נגד השמש

א) עיין בחלקת יעקב (ד - י"י) שאסור משום (כ) רפואה (כ) חשש שימוש במשחה (ג) שצער אצלו בשעת מעשה

ב) עיין במנחת יצחק (ה - ל"ז) שכתב שאסור משום צביעה ותיקון גברא וע"ע בשו"ת יביע אומר (ו - ל"ז אות ז) ושער הציון (ש"ג - ס"ה)

זכות ההדפסה 'יה' לרפאלה שלימה להחלטה טובה" בן שרה רחל בתקן שאר חולי ישראל אלמן